

عنوان مقاله:

شناسایی امواج گرمایی ایران

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا و توسعه، دوره 11، شماره 33 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

مرتضی اسمعیل نژاد

محمود خسروی

بهلول علیجانی

سیدابوالفضل مسعودیان

خلاصه مقاله:

موج‌های گرمایی از مهم‌ترین بلایای آب و هوایی بوده که هر سال پیامدهای زیست محیطی مخربی را در طبیعت به جای می‌گذارند. بر این اساس هدف اصلی این پژوهش شناسایی موج‌های گرمایی ایران و ویژگی‌های آن‌ها مانند تداوم، شدت و فراوانی می‌باشد که در جهت نیل به آن از آمار روزانه‌ی حداکثر دما مربوط به ۶۶۳ ایستگاه هم دید و اقلیمی در قلمرو مورد مطالعه، طی دوره‌ی آماری ۱/۱۳۴۰ تا ۱۵۷۰۵×۷۱۸۷ (روز) استفاده گردیده است. سپس با استفاده از روش درون‌یابی کریگینگ با یاخته‌های ۱۸×۱۸ کیلومتر یک ماتریس ۱۵۷۰۵×۷۱۸۷ آماده شده که بر روی سطرها روزها و بر روی ستون‌ها یاخته‌ها قرار گرفته است. در گام بعدی با استفاده از شاخص فومیکی ماتریس مورد نظر استانداردسازی و ماتریس انحراف دمای بهنجار ایران (NTD) شکل یافت. برای شناسایی موج‌های گرمایی ایران، با استفاده از برنامه نویسی در محیط Matlab. روزهایی را که دست‌کم ۲ روز تداوم داشته و دمای آن ۲+ انحراف معیار یا بالاتر از میانگین (NTD) بود، به عنوان موج گرما تعریف شد. از ماتریس NTD ایران ۲۸۲ موج گرمای ۲ تا ۲۵ روزه شناسایی و دسته‌بندی گردید. این موج‌ها از کم تداوم-ترین موج ۲ روزه تا فراگیرترین موج ۲۵ روزه در دوره‌ی گرم و سرد گروه‌بندی و تحلیل شد. نتایج پژوهش نشان داد که موج‌های گرمایی کوتاه‌رخداد بیشتری داشته است و تعداد امواج گرمایی پرتداوم کمتر رخ داده است. پایان زمستان و روزهای نخستین پاییز موج‌های گرمایی بیشتر و فراوان‌تر می‌باشد، این هنگام‌ها با گذار دوره‌ی سرد به گرم و گرم به سرد، همزمان است. موج‌های با تداوم بیشتر کم‌رخداد بوده ولی درصد بیشتری از مساحت ایران را در بر گرفته‌اند و موج‌های کوتاه‌رخداد بوده و در گستره‌ی کمتری از ایران اتفاق افتاده‌اند. در شمال و شمال غرب، مرکز ایران و سواحل جنوب‌رخداد موج گرما بیشتر بوده است. همچنین امواج گرم در دوره‌ی آماری روند افزایشی داشته و در سال‌های اخیر، پرتداوم‌تر بوده‌اند.

کلمات کلیدی:

موج گرما، ایران، شاخص فومیکی، رخداد، میانبایی، پرتداوم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1474605>

